

แบบเสนอโครงการวิจัย (research project)
ประกอบการเสนอของบประมาณ ทุนสนับสนุนการวิจัย
ประเภททุนวิจัยเพื่อพัฒนานักวิจัย/สำหรับนักศึกษาและบัณฑิตศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ชื่อภาษาไทย การศึกษาสถานภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งในจังหวัดพิษณุโลก
ชื่อภาษาอังกฤษ A Study on Situation of Kai To-Kai Tang Farmers at Phitsanulok Province

ลักษณะโครงการวิจัย

- โครงการวิจัยใหม่
 โครงการวิจัยต่อเนื่อง

ประเภทโครงการ แผนงานวิจัย / หรือชุดโครงการวิจัย

โครงการย่อย

โครงการย่อยที่ 1 (ภาษาไทย) .....
(ภาษาอังกฤษ) .....
โครงการย่อยที่ 2 (ภาษาไทย) .....
(ภาษาอังกฤษ) .....
โครงการย่อยที่ 3 (ภาษาไทย) .....
(ภาษาอังกฤษ) .....

ประเภทการวิจัย การวิจัยและพัฒนา

สาขาการวิจัยหลัก OECD 4 เกษตรศาสตร์

สาขาการวิจัยย่อย OECD 4.6 เกษตรศาสตร์: สัตวศาสตร์

มาตรฐานการวิจัย

- มีการใช้สัตว์ทดลอง
 มีการวิจัยในมนุษย์
 มาตรฐานความปลอดภัยทางชีวภาพด้านพันธุวิศวกรรม
 มีการใช้ห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวกับสารเคมี

ระยะเวลาการวิจัย

ระยะเวลาโครงการ.....1.....ปี

การตรวจสอบทรัพย์สินทางปัญญาหรือสิทธิบัตรที่เกี่ยวข้อง

- ไม่มีการตรวจสอบทรัพย์สินทางปัญญา และ/หรือ สิทธิบัตรที่เกี่ยวข้อง
 ตรวจสอบทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว ไม่มีทรัพย์สินทางปัญญา และ/หรือ สิทธิบัตรที่เกี่ยวข้อง
 ตรวจสอบทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว มีทรัพย์สินทางปัญญา และ/หรือ สิทธิบัตรที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบในการจัดทำโครงการวิจัย

1. คณะผู้วิจัย

คำนำหน้า	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งในโครงการ	สัดส่วนการมีส่วนร่วม	เวลาที่ทำวิจัย (ชั่วโมง/สัปดาห์)
นาย	วรวิช นาเคน	นักศึกษา	40	10
นาย	ศรายุทธ มณฑาทอง	นักศึกษา	40	10
นางสาว	สุภาวดี แหยมคง	อาจารย์ที่ปรึกษา	20	5

2. คำสำคัญ (keyword)

คำสำคัญ (TH) สถานภาพ ไม้ต่อไม้ตั้ง จังหวัดพิษณุโลก.....

คำสำคัญ (EN) Situation, Kai To-Kai Tang, Phitsanulok Province.....

3. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันประเทศไทยมีการเลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน 93,714,829 ตัว จากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองจำนวน 2,632,133 ครัวเรือน (กรมปศุสัตว์, 2562) ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามพันธุ์ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงมีหลายสายพันธุ์ เช่น ไก่พันธุ์ประดู่หางดำ ไก่พันธุ์เหลืองหางขาว ไก่พันธุ์แดง ไก่พันธุ์ซี และไก่ต่อไม้ตั้ง เป็นต้น ซึ่งลักษณะพันธุ์แท้หรืออุดมทัศน์ (Standard perfection) ในปัจจุบันนั้นหายากและส่วนใหญ่เป็นลูกผสมสายพันธุ์ต่างๆ อย่างไรก็ตามการหาพันธุ์แท้ของไก่พื้นเมืองสายพันธุ์หรือพันธุ์ต่างๆ เป็นเรื่องยากขึ้นเรื่อยๆ เพราะเกษตรกรของไทยที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองทั่วไปในชนบท จะเลี้ยงและผสมพันธุ์ไก่ปล่อยตามธรรมชาติโดยไม่สนใจจะแยกพันธุ์หรือสายพันธุ์ หรือแม้แต่ผู้เลี้ยงไก่ชนจะสนใจเฉพาะ ไก่ที่ชนเก่ง ไม่ค่อยสนใจเรื่องสีขนหรือลักษณะภายนอกต่างๆ ยิ่งในปัจจุบันผู้เลี้ยงไก่ชนนิยมเอาไก่พม่าและเวียดนามมาผสมกับไก่พื้นเมืองไทยเพื่อประโยชน์ในการชน ยิ่งทำให้สายพันธุ์หรือพันธุ์ของไก่พื้นเมืองไทยค่อยๆ หายไป นอกจากนี้แล้วไก่พื้นเมืองยังมีจุดอ่อนอีกหลายประการ โดยเฉพาะในด้านการคัดเลือกพันธุ์และการปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมือง ยังขาดการพัฒนา และปัญหาเรื่องโรคระบาดในไก่พื้นเมือง โดยไม่มีวิธีการป้องกันการควบคุมโรคกันอย่างถูกต้องเท่าที่ควร และเมื่อปี พ.ศ. 2548-2551 จังหวัดพิษณุโลกเป็นพื้นที่ที่พบการระบาดของโรคไข้หวัดนก ทำให้ประชากรของไก่พื้นเมืองลดลงอย่างมาก (Duangjinda *et al.*, 2012) ทำให้เกษตรกรในชุมชนในพื้นที่ดังกล่าวได้รับผลกระทบในด้านต่างๆ เป็นวงกว้าง ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งลักษณะเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Characteristics) ตลอดจนลักษณะพื้นฐานทางพันธุกรรมต่างๆ อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มมากขึ้น จังหวัดพิษณุโลก เป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปว่า เป็นถิ่นกำเนิดไก่พื้นเมือง โดยเฉพาะไก่พันธุ์เหลืองหางขาว หรือไก่ชนเรศวร เป็นสัตว์ปึกอัตรลักษณะประจำเมืองพิษณุโลก สร้างชื่อเสียงให้จังหวัด เป็นสินค้าเกษตรที่สร้างอาชีพและรายได้ให้ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยในปี พ.ศ. 2562 มีประชากรไก่พื้นเมืองจำนวน 2,327,237 ตัว (สำนักงานปศุสัตว์พิษณุโลก, 2562) และมีการจัดตั้งเป็นสมาคมและชมรมผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง และชมรมอนุรักษ์และพัฒนาไก่ชนเรศวร เป็นต้น ซึ่งสมาคมและชมรมดังกล่าวได้เข้ามามีบทบาทที่จะช่วยกันในการคัดเลือกและอนุรักษ์พันธุ์ไก่พื้นเมืองของจังหวัดพิษณุโลกให้คงอยู่ไว้อย่างยั่งยืนต่อไป จากที่กล่าวมานี้ จังหวัดพิษณุโลกจึงเป็นแหล่งผลิตไก่พื้นเมืองที่มีรูปร่างสวยงาม พันธุกรรมดี มีความสวยงามตรงตาม

มาตรฐานสากล มีเอกลักษณ์เฉพาะ และควรค่าต่อการศึกษาภูมิปัญญาเหล่านี้เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นมรดกและภูมิปัญญาของชาติต่อไป

อย่างไรก็ตาม จากหลายงานวิจัยในช่วงที่ผ่านมา (ปณเรศวร์ และคณะ, 2559; มาริษา และคณะ, 2559; สุทิวานนท์ และคณะ, 2561; สุภาวดี และคณะ, 2559; เจนต์ และคณะ, 2561; สิริินยา และคณะ, 2651) มีรายงานเกี่ยวกับสถานภาพ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของการเลี้ยงไก่พื้นเมือง เช่น ไก่พื้นเมืองทั่วไป และไก่เหลืองหางขาว เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาถึงสถานภาพในการเลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งของเกษตรกรในจังหวัดพิษณุโลก ยังไม่พบการรายงานที่เป็นหลักฐานอย่างชัดเจน ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสถานภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อที่จะช่วยนำไปวางแผนการผลิต และส่งเสริมการเลี้ยงให้กับเกษตรกร และผู้ที่เกี่ยวข้องให้สามารถเลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งได้อย่างเหมาะสม สามารถนำไปพัฒนาพันธุ์เพื่อเป็นอาชีพในท้องถิ่นและเลี้ยงตนเองได้ต่อไปในอนาคต

4. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาสถานภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งในจังหวัดพิษณุโลก

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

ดำเนินการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสถานภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งในจังหวัดพิษณุโลกโดย ทำการสัมภาษณ์ประชากรที่นำไก่ต่อ-ไก่ตั้งเข้าประกวด ในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้การคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) สอบถามเฉพาะประชากรที่นำไก่ต่อ-ไก่ตั้งเข้าประกวด ในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไก่ต่อ-ไก่ตั้งของเกษตรกรที่นำเข้าประกวดต้องเป็นไก่ที่เป็นของเกษตรกร โดยใช้แบบสอบถาม 1 ชุดต่อ ประชากร 1 ตัวอย่าง และไม่สอบถามซ้ำในกรณีที่ประชากรนั้นนำไก่ต่อ-ไก่ตั้งเข้าประกวดในที่อื่น โดยแบบสัมภาษณ์บางข้อสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การสร้างและวิธีการตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย สำหรับเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสำรวจ มีลักษณะคำถามปลายปิด (Closed-end question) และคำถามปลายเปิด (Open-end question) ที่สร้างขึ้นจากเอกสารงานวิจัยและผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหา รวมทั้งนำเอาข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไขอย่างครบถ้วน หลังจากนั้นได้ทำการตรวจคุณภาพหรือทดสอบเครื่องมือวิจัย เพื่อประเมินความตรงของเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความง่ายเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถามและความสมบูรณ์ของแบบสำรวจ และข้อมูลที่ต้องการ เสร็จแล้วทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์เพิ่มเติม

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการ ใช้แบบสอบถาม โดยนักวิจัย และนักศึกษา ซึ่งได้มีการประชุมชี้แจงและฝึกหัดในการใช้แบบสำรวจแล้ว

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล โดยการนำแบบสำรวจที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง ทำการจัดหมวดหมู่ลงรหัสข้อมูล นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วไปวิเคราะห์ และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นการใช้สถิติแบบพรรณนา (Descriptive statistical analysis) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. ขอบเขตของโครงการวิจัย

- ขอบเขตในด้านประชากร ได้แก่ เกษตรกรที่ทำการเลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
- ขอบเขตด้านสถานที่ที่ทำการศึกษ ได้แก่ เขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ อาจเป็นแนวทางที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังต่อไปนี้
- ด้านวิชาการ ทำให้ทราบถึงข้อมูลสถานภาพ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งในจังหวัดพิษณุโลก ทั้งนี้ยังสามารถนำความรู้ที่ได้มาบูรณาการสำหรับการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักการผลิตสัตว์ การผลิตสัตว์ปีก และโครงการปัญหาพิเศษของนักศึกษาที่จะทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ และปฏิบัติจริง สำหรับการออกพื้นที่ในการวิจัย
  - ด้านนโยบาย เมื่อทราบถึงข้อมูลจากด้านวิชาการดังกล่าว สามารถนำมากำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาสถานภาพ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งในจังหวัดพิษณุโลกได้อย่างเหมาะสม และถูกต้อง
  - ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์ นำความรู้ด้านวิชาการที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาการผลิตไก่ต่อ-ไก่ตั้งให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของสายพันธุ์นั้นๆ หรือการคงความเป็นเอกลักษณ์ของสายพันธุ์ไว้ พัฒนาการจัดการประกวดไก่ต่อ-ไก่ตั้งให้มีคุณภาพ ซึ่งนำไปสู่เชิงพาณิชย์มากขึ้น มีการซื้อขายพันธุ์ไก่ต่อ-ไก่ตั้งมากขึ้น ซึ่งไก่ต่อ-ไก่ตั้งเป็นไก่พื้นเมืองที่มีความนิยมเป็นอย่างมากในหมู่ของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก หรือ ชุมชนในหลายๆ พื้นที่ของประเทศในอนาคต
  - ด้านสังคมและชุมชน ช่วยส่งเสริมการเลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งหรือไก่พื้นเมืองให้มากขึ้น เห็นประโยชน์และความสำคัญของไก่ต่อ-ไก่ตั้งต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้ง สร้างความเข้มแข็งในอาชีพเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้ง

การนำไปใช้ประโยชน์ในด้าน

ด้านสังคมและชุมชน

ผู้ที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้ใช้	การนำไปใช้
เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้ง	ช่วยส่งเสริมการเลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งหรือไก่พื้นเมืองให้มากขึ้น เห็นประโยชน์และความสำคัญของไก่ต่อ-ไก่ตั้งต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้ง สร้างความเข้มแข็งในอาชีพเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้ง
นักศึกษา	ได้มาบูรณาการสำหรับการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักการผลิตสัตว์ การผลิตสัตว์ปีก และโครงการปัญหาพิเศษของนักศึกษาที่จะทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ และปฏิบัติจริง สำหรับการออกพื้นที่ในการวิจัย

8. สถานที่ดำเนินการวิจัย

ฟาร์มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต่อ-ไก่ตั้งในจังหวัดพิษณุโลก

ในประเทศ/ต่างประเทศ	ชื่อประเทศ/จังหวัด	ชื่อสถานที่
ในประเทศ	ประเทศไทย/จังหวัดพิษณุโลก	ฟาร์มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต๋อไก่ตั้ง ในจังหวัดพิษณุโลก

9. แผนการดำเนินงานวิจัย (ปีที่เริ่มต้น – สิ้นสุด)

กิจกรรม	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานวิจัย	×											
ศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่ได้ค้นคว้ามา		×										
สำรวจสภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต๋อ-ไก่ตั้งภายในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก			×	×	×	×	×					
รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล								×	×	×		
สรุปผลที่ได้จากการสำรวจ											×	×

10. แสดงรายละเอียดประมาณการงบประมาณปีที่เสนอขอ

ประเภทงบประมาณ	รายละเอียด	งบประมาณ (บาท)
งบบุคลากร		
งบดำเนินการ : ค่าตอบแทน		
งบดำเนินการ : ค่าใช้สอย		
งบดำเนินการ : ค่าวัสดุ	- ค่าจัดทำรายงาน หรือ วัสดุสำนักงาน ได้แก่ กระดาษ A4	1,000
	- ค่าจ้างพิมพ์งาน ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ ใช้ในการออกพื้นที่สำรวจ	1,000
	- ค่าวัสดุเชื้อเพลิง ได้แก่ การออกพื้นที่ใน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก	3,000
งบลงทุน : ครุภัณฑ์		
รวม		5,000

11. ผลสำเร็จ

ปีที่ดำเนินการ	ผลสำเร็จที่คาดว่าจะได้รับ	ประเภท
2563	การวิจัยระยะแรก ได้องค์ความรู้ที่เป็นข้อมูลศึกษา สภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต๋อไก่ตั้งในจังหวัด พิษณุโลกที่ถูกต้องและเหมาะสม - ผลผลิตที่ได้ คือ องค์กรความรู้ที่เป็นข้อมูลศึกษาสภาพ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต๋อไก่ตั้งในจังหวัดพิษณุโลกที่ถูกต้อง และเหมาะสมผลสำเร็จของ	งานวิจัยระยะนี้เป็น ผลสำเร็จเบื้องต้น (ผลสำเร็จเบื้องต้น)

